

Turkish Studies

Information Technologies & Applied Sciences

Volume 13/6, Winter 2018, p. 147-164

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12945>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Ocak 2018

✓ Accepted/Kabul: Mart 2018

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Zülfiye Gül ERCAN – Yrd. Doç. Dr. Seda ATA

This article was checked by iThenticate.

ÇOCUK, TEKNOLOJİ VE MEDYA: OKUL ÖNCESİ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Mefharet VEZİROĞLU-ÇELİK* - İbrahim H. ACAR** - Ceren Aleyna BİLİKÇİ*** - Gülşah ŞAHAP**** - Büşra Meltem YALVAÇ*****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi ve ilkököl birinci sınıf öğretmenlerinin eğitim uygulamalarında teknoloji ve medya kullarımlarına ilişkin görüşlerini incelemek ve her iki öğretmen grubunun teknoloji ve medya kullarımları arasındaki benzer ve farklı yönleri belirlemektir. Çalışmanın katılımcılarını 22 ilkököl birinci sınıf öğretmeni ve 26 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri alan uzmanı görüşleri ve ilgili literatür doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Toplanan verilerin analizi nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi sonucu elde edilen temalar; teknolojinin eğitimdeki yeri, teknolojinin eğitim ortamında kullanımı, medya ve medyanın eğitimde kullanımı ve sosyal medya ve eğitimde

* Yrd. Doç. Dr. İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programı, El-mek: meveziroglu@gmail.com (Sorumlu yazar)

** Yrd. Doç. Dr. İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programı, El-mek: ihacar@gmail.com

*** İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı Programı, El-mek: cabilikci@gmail.com

**** İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı Programı, El-mek: gulsahsahap97@gmail.com

***** İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı Programı, El-mek: busrameltemyalvac@gmail.com

kullanımı olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre teknolojinin eğitimde kullanımı temasına yönelik yapılan incelemede okul öncesi öğretmenlerinin teknolojinin zamandan tasarruf sağlama ve çocukların farklı duyularını uyarması özelliğini; birinci sınıf öğretmenlerinin ise bilgiye kolay ulaşım sağlama özelliğini ön plana çıkardıkları belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenleri teknolojinin eğitim ortamında kullanımıyla ilgili olarak öğrenmenin kalıcı hale geldiğini vurgularken sınıf öğretmenleri eğitimde fırsat eşitliği sağlandığını ve anlamayı kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir. Sosyal medyanın eğitimde kullanımı temasıyla ilgili olarak; okul öncesi öğretmenleri sosyal medyayı farklı etkinlik ve yöntemler bulma amacıyla kullanırken, sınıf öğretmenleri daha çok velilerle haberleşme amacıyla kullandıkları belirtmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar ilgili literatür doğrultusunda tartışılmış ve erken çocukluk dönemi eğitim programlarında medya ve teknoloji kullanımına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, medya, okul öncesi, ilkokul, öğretmen.

CHILD, TECHNOLOGY AND MEDIA: A STUDY ON EARLY CHILDHOOD AND PRIMARY SCHOOL TEACHERS' OPINIONS

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the opinions of preschool and first grade teachers on technology and media use in education and to identify the similarities and differences between these two group of teachers according to their technology and media use in education. Participants of this study were 22 first grade primary school teachers and 29 preschool teachers. The data of this study was gathered via semi-structured interview form that was formed in accordance with the opinions of field experts and the related literature. The content analysis method was used to analyze the data. As a result of the analyses the following four themes were identified: The place of technology in education, technology use in educational setting, media and media use in education and social media and it's use in education. Findings indicated that preschool teachers gave saving on time and stimulating different senses of children prominence while first grade teachers emphasized the easy access to information. While preschool teachers emphasized the importance of technology for permanent learning, primary school teachers emphasized its importance on providing equal opportunities in education and easing understanding. Related to social media use in education preschool teachers expressed that they used social media for learning different educational activities and methods while primary school teachers use social media for communicating with parents. The results of this study were discussed in accordance with the related literature and suggestions were provided related to technology and media use in early childhood education programs.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Formal education process is one of the most critical and long period that individuals gain life skills and primary education is more critical compare to the other educational levels in terms of gaining these skills. Researches show that individuals shape their cognitive skills, social skills, personality and develop attitude against learning and school in early years of life (Center on the Developing Child at Harvard University, 2007; Heckman, 2004; National Research Council and Institute of Medicine, 2000). In addition to this children who can not find environment and stimulus that help them to develop their skills or who are exposed to several disadvantages in early years will have difficulty in closing gaps between disadvantaged children and their peers. Therefore developmentally appropriate integration of technology and media in education is an important issue that teachers need to consider. But especially early childhood and primary school teachers need to pay more attention since early childhood period is a critical period in human development.

Child-centered learning activities that support children's creativity, curiosity, cognitive and social skills should be designed for integration process of technology in early childhood and primary education (McManis ve Gennewig, 2012; Rosen ve Jaruszewicz, 2009). Preschool and primary school teachers have the most important roles in this process. The current research aims to determine preschool and primary school teachers' media and technology use in their educational program and to compare these two groups in terms of similarities and differences in technology and media use. Examining these two group of teachers in the same study provides opportunity to understand whether educational practices of these two groups is a follow-up practices since these to educational levels are constituting early childhood education level which covers 0-8 years old children. Providing subsidiary educational practices in these two level of education helps children to receive high level benefit from the education process.

Method

In this research case study that is one of the qualitative research method is considered as the most appropriate design for examining teachers' educational practices in detail. Generally qualitative research is a type of research that follows a realistic and holistic process oriented to reveal research phenomenon with qualitative data gathering methods (Creswell, 2014).

Participants

In the current study primer criteria was determined as participants graduation program were preschool education and primary education and they were needed to work at this time. A total of 48 teachers (26 preschool and 22 primary school teachers) were voluntarily participated in the study and 36 of the participants were female and 12 of the participants were male. Also primary school teachers participants were working only with the first graders. Most of the participants had 1-5 years of experience.

Measures and Procedure

Semi-structured interview questions were prepared according to field experts' opinions and related literature. Interview questions were developed to receive data about how and why teachers integrate technology and media into their educational practices. The data of this research was gathered via voice recording and notes. Data gathered from interview was analyzed via content analyses which includes open coding system. Content analysis is transforming data to meaningful categories (themes) by coding them (Cavanagh, 1997). Three researchers coded data together and by doing so reliability of the analyses provided. In addition to this independent two researchers examined the constituted categories in terms of their contents and concepts.

Findings and Discussion

According to the findings of this study both group of teachers thought that technology and media use in education had positive effects on children who were in early childhood period. Most of the teachers stated that technology and media use contributes educational process a lot and practices that integrate technology and media effect children's interests in a positive way. Similarly to the previous researches according to the findings of this study teachers apply technology and media to provide more effective learning experiences and support them for developing positive attitude against learning (Brooks, et al., 2006; Edwards, Monaghan & Knight, 2000; Lim & Tay, 2003). Oğuz, et al. (2011) examined that teachers had positive attitude against computer and computed-aided learning in the study that they conducted with preschool teacher candidates. According to the findings of this study preschool teachers distinct from primary school teachers stated that technology and media provide saving on time and facilitate their jobs. Both group of teachers expressed that technology and media-aided education motivates children to learn. These opinions of the participants might be explained with technology and media use in education ease interaction between teacher and students (Uibu & Kikas, 2008). Teacher is an important factor to support children's social, emotional, and cognitive development. Teachers should also create an appropriate learning environment which supports children's self-regulation skills, positive attitudes against learning and positive peer interactions (Acar & Yıldız, 2016). Developmentally appropriate technology based learning environment can help teachers to provide a wide variety of learning experiences (Blackwell, Lauricella & Wartella, 2014; Keengwe, Onchwari & Wachira, 2008).

Today teachers apply social media to update their knowledge while students apply it to communicate with their peers and teachers (Kocadere & Askar, 2013; Lim & Tay, 2003; Sarsar, Basbay & Basbay, 2015). Ekici and Kiyici (2012) also found that students teachers who use social media based educational applications were more successful compare to their peers who didn't use them. According to the findings of this current study both preschool and primary school teachers indicated that they use social media for finding activities, implementations and to access recent professional knowledge. In addition to this preschool teachers stated that they mostly apply social media to get cartoons, videos and to follow puppet activities while primary school teachers indicated that they apply

it to get cartoons, animations and information about smart board usage. In fact how technology is used in educational setting is more important than it's being there. Children's expanding their learning is difficult without being active in learning experiences (Smeets, 2005). According to Haugland (1992) activities that support computer use help young children's language, concepts and problem solving development. While applying computer-enhanced education in early childhood education it's important to be careful about their creative thinking skills, curiosity, cognitive and social development (McManis & Gunnewig, 2012; Rosen & Jaruszewicz, 2009). Accordingly technology should be accepted as a supportive tool in education process and besides learning about cartoons, videos and smart board usage various technological tools, sources and applications should be included in developmentally appropriate ways with taking into account the needs of children.

Another finding of the current study showed that preschool teachers had lack of information about media use in their pre-service training. But previous researches showed that teachers who received more training about technology use, thought that they had adequate training and had been used technology for a longer time had more positive attitude against computer-enhanced learning. (Aral, et al., 2007; Oğuz, et al., 2011). Thus teachers need to feel competent in technology use to be a model in appropriate and effective use of technology and to implement child centered educational activities (Anastasiades & Vitalaki, 2011; Blackwell, 2013).

Results and Recommendations

The findings of this study showed that both preschool and primary school teachers should have received qualified training both in pre-service and in-service training about how to use technology and media in developmentally appropriate way. They should also develop their competence in technology and media use. Technology and media products in early childhood education should be move beyond applying cartoons, videos and smart board usage and technology and media supported contents should be used in various disciplines such as literacy math and science. Raising awareness of children and their families about appropriate technology and media use is important in schools. Besides social media is not only used as an educational management and communication tool but also as a educational support tool that provides opportunities teachers to share recent scientific developments and educational activities. Social media should also be used as a platform that teachers do not feel alone and gain professional benefits.

Keywords: Technology, media, early childhood, primary school, teacher.

Giriş

Bilginin anlık olarak dijital ortamlara aktarıldığı ve medya aracılığıyla çok kısa bir sürede geniş kitlelere ulaştırıldığı yirmi birinci yüzyılda, bireylerin teknolojiyi hızlı ve doğru kullanma becerisine sahip olması beklenmektedir. Medya ve dijital platformlara çok küçük yaşlarda erişilmeye başlandığı bu çağda, çocukların internet, akıllı telefon, bilgisayar ve sosyal ağlar gibi baş döndürücü bir hızla gelişen bir teknoloji dünyasının içine doğdukları bir gerçektir. Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte toplumun ve iş dünyasının beklentileri farklılaşmıştır. Buna bağlı olarak işbirliği,

yaratıcılık, eleştirel düşünebilme ve iletişim olarak ifade edilen yirmi birinci yüzyıl becerilerine hakim bireyler yetiştirilmesi hedeflenmeye başlanmıştır. Günümüz bilgi çağında iyi eğitim görmüş bireylere ihtiyaç duyulmakta ve bu bireylerin bilgiye ulaşmada dijital araçlara çok iyi bir şekilde hakim olan ve takım çalışması yapabilen bireyler olmaları gerekmektedir.

Bireylerin hayatla ilgili kazanımları ve gelişimleri açısından içinde buldukları en kritik ve en uzun süreçlerden birisi formal eğitim sürecidir. Okul öncesi eğitim ile başlayan ve ilkökul eğitimi ile devam eden temel eğitim süreci ise diğer eğitim kademelerine göre daha kritik bir önem taşımaktadır. Araştırmalar erken çocukluk döneminin bireylerin bilişsel becerilerinin şekillendiği, sosyal becerilerinin geliştiği, kişilik özelliklerinin yerleştiği, okula ve öğrenmeye karşı tutumunun şekillendiği yıllar olduğunu göstermektedir (Center on the Developing Child at Harvard University, 2007; Heckman, 2004; National Research Council and Institute of Medicine, 2000). Bunun yanında erken dönemde bu becerilerini geliştirecek uyaran ve ortam bulamayan veya çeşitli dezavantajlara maruz kalan çocukların ilerleyen yaşlarda ve eğitimin ilerleyen kademelerinde akranları ile aralarında oluşan farkı kapatmalarının oldukça zor olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, bilişim teknolojisinin ve medyanın dünyayı küreselleştirerek bilgiye erişimi kolaylaştırdığı, hata bilgiyi hızla tüketirken aynı hızda da yenilediği ve öğretmenleri geleceğin insanını yetiştirirken bilgi sağlamada teknolojiye ve medyaya hakim olmalarının zorunluluk haline getirdiği görüşü dikkate alınması gereken önemli bir husustur. Ancak erken çocukluk döneminin insan gelişiminde kritik bir dönem olması nedeniyle özellikle okul öncesi ve ilkökul kademesi için bu durum ayrı bir öneme sahiptir.

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte değişen ve gelişen eğitim-öğretim uygulamaları öğrencilerin teknolojik araç ve gereçleri daha doğru şekilde kullanmalarını ve öğrenmelerini daha kalıcı hale getirmelerini sağlayacak fırsatlar sunabilmektedir. İnternet teknolojisinin özellikle son yıllarda baş döndürücü bir hızla gelişmesi, interneti yalnızca yetişkinlerin değil, küçük yaşlardaki bireylerin de kolayca erişebileceği bir mecra haline getirmiştir. Eğitim sürecinde ise öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler sosyal medya aracılığıyla iletişim kurmakta ve çeşitli öğretim materyallerine ve içeriklerine erişim sağlamaktadır (Kocadere ve Aşkar, 2013; Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015).

Eğitimde teknolojinin kullanımı ile öğrenme arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda teknoloji kullanımının, çocukların okuma-yazma becerilerini desteklediği, fonolojik farkındalıklarını arttığı, öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirdikleri, problem çözme ve analiz etme becerilerini arttırdığı ve onlar için anlam ifade eden görev ve etkinlikler içerisinde öğrenmelerini desteklediği bulunmuştur (Brooks v.d., 2006; Edwards, Monaghan, Knight, 2000). Lim ve Tay (2003)'e göre eğitimde teknoloji ve medya kullanımı çocukların öğrenmesini genişletmede bilgiyi birçok farklı formatta edinmelerine, eğlenceli öğrenme deneyimleri kazanmalarına, bilgiyi organize etmelerine ve öğretmenleri ya da akranları ile daha kolay ve etkili iletişim kurmalarına yardımcı olmaktadır.

Teknolojinin günümüz dünyasında hızla gelişmesiyle birlikte çocuklar eğitim ortamlarında karşılaşmalar bile teknoloji ve medyaya bir şekilde maruz kalmakta ve onları kullanmayı öğrenmektedir. Bu öğrenmeler bazen faydalı bazen zararlı olabilmektedir. Teknolojinin çocuklar üzerindeki etkilerini inceleyen ve gelişimsel olarak uygun olmadığını belirleyen araştırmalar da mevcuttur. Bu araştırmalar çocukların özellikle küçük yaşlarda öğrenme gereksinimlerini somut materyallerle karşılaşması gerektiğini ve fazla süre ekrana maruz kalmanın küçük çocuklarda dikkat, konsantrasyon, sosyal beceri, dil gelişimi ve fiziksel gelişim problemlerine sebep olduğunu belirtmektedir (Cordes ve Miller, 2000; Duch, v.d., 2013; Healy, 2004; Lin, v.d., 2014; Schmidt, v.d., 2009; Tomopoulos, v.d., 2010). Burada akla gelen soru teknolojinin eğitim programlarında nasıl kullanıldığıdır. Çünkü teknoloji, gelişimsel olarak uygun şekilde eğitim süreçlerine entegre edildiğinde küçük çocuklarda özellikle erken okur yazarlık becerilerini ve öğrenmeye karşı olumlu

yaklaşımlarını arttırdığı ve çocukların sosyal becerilerini desteklemektedir (Blackwell, 2013; Blackwell, Lauricella ve Wartella, 2014; Plowman, Stevenson, McPake, Stephen ve Adey, 2011). Bu nedenle eğitimciler teknoloji ve medyanın doğru ve etkili kullanımına ilişkin çocuklara iyi model olmak ve eğitimde teknolojinin kullanımına yönelik uygun fırsatlar sunmak zorundadırlar.

Teknolojinin eğitime gelişime uygun şekilde entegre edilmesinde öğretmenlerin teknolojik gelişmeleri takip etmeleri, onların kullanımı ve eğitime dahil edilmesinde öncelikle kendi becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Anastasiades ve Vitalaki (2011)'e göre teknoloji kullanımında kendisini yetkin hisseden öğretmenler, çocuklara teknolojinin doğru kullanımı konusunda daha etkili bir model olmakta, interneti eğitimsel amaçlarla kullanmaktadır. Bunun yanında teknolojiyi yetkin bir şekilde kullanan öğretmenler eğitim programlarında eğitim etkinliklerinde daha öğrenci merkezli bir eğitim uygulamaktadırlar (Blackwell, 2013). Teknolojinin küçük çocukların eğitimine gelişime uygun entegre edilmesinde çocukların yaratıcılıklarının, merak duygularının, bilişsel becerilerinin, sosyal becerilerinin desteklendiği ve çocuk merkezli öğrenme eğitim etkinliklerinin ön plana alındığı bir eğitim sürecinin planlanması gerekmektedir (McManis ve Gunnewig, 2012; Rosen ve Jaruszewicz, 2009). Bu konudaki en büyük rol kuşkusuz erken çocukluk döneminde eğitim veren okul öncesi ve ilkökul öğretmenlerine düşmektedir. Bu çalışmada okul öncesi ve ilkökul birinci sınıf öğretmenlerinin eğitim uygulamalarında teknoloji ve medyayı nasıl kullandıklarını ve bu iki öğretmen grubunun teknoloji ve medya kullanımı açısından benzerliklerini ve farklılıklarını belirlemek amaçlanmıştır. Okul öncesi ve ilkökul öğretmenlerinin teknoloji ve medya kullanımına ilişkin yapılmış araştırmaların yanında her iki öğretmen grubunu birlikte içine alan araştırmalar yapılması, 0-8 yaş dönemini içeren erken çocukluk dönemindeki çocuklarla çalışan bu iki öğretmen grubunun çocuklara sağladıkları eğitim uygulamalarının birbirinin devamı niteliğinde olup olmadığını anlamak açısından önem taşımaktadır. Çünkü gelişim bir bütündür ve erken çocukluk dönemi eğitim kademesi olarak her ne kadar iki ayrı kademeyi içerse de eğitim uygulamalarının birbirini tamamlar nitelikte olması çocukların bu eğitim sürecinden en üst düzeyde fayda sağlamasına yardımcı olacaktır.

Yöntem

Bu çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitim uygulamalarını detaylı bir şekilde inceleyebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması en uygun tasarım olarak görülmüştür. Genel olarak nitel araştırma, araştırma fenomeninin nitel veri toplama yöntemleriyle toplanıp gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Creswell, 2014).

Çalışma grubu

Mevcut çalışmada, katılımcıları belirlemek için önceden ortaya konulan ölçüt, katılımcıların okul öncesi öğretmenliği veya sınıf öğretmenliği yapmak için gerekli olan üniversite derecesine sahip olması ve şu anda hizmet ediyor olmasıydı. Bu ölçütleri taşıyan 26 okul öncesi ve 22 sınıf öğretmeni olmak üzere toplamda 48 gönüllü öğretmene ulaşılmıştır. Bu katılımcılarda 14 katılımcı medya kullanımı ile ilgili eğitim almıştır. 12'si erkek, 36'sı kadın olmak üzere toplamda 48 katılımcı çalışmaya dahil edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmeni grubu katılımcıların tamamı ilkökul birinci sınıf öğretmenleridir. Katılımcıların mesleki deneyimlerine bakıldığında okul öncesi öğretmenlerinin 10'u 1-5 yıl, 8'i 6-10 yıl, 2'si 11-15 yıl, 2'si 16-20 yıl, 3'ü 21-25 yıl, 1'i ise 41-45 yıllık mesleki deneyime sahiptir. Sınıf öğretmenlerinin 6'sı 1-5 yıl, 5'i 6-10 yıl, 2'si 11-15 yıl, 2'si 16-20 yıl, 2'si 21-25 yıl, 3'ü 26-30 yıl, 2'si ise 35-40 yıldır öğretmenlik yaptıkları belirlenmiştir. Tablo 1 katılımcıların genel özelliklerini göstermektedir.

Tablo 1. Katılımcıların genel özellikleri

	Okul Öncesi Öğretmeni n (%)	Sınıf Öğretmeni n (%)
Kadın	23 (88,5)	13 (59,1)
Erkek	3 (11,5)	9 (40,9)
Resmi Kurum	17 (65,4)	15 (68,2)
Özel Kurum	9 (34,6)	7 (31,8)
Medya ve teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim alan	3 (11,5)	11 (50)
Medya ve teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim almayan	23 (88,5)	11 (50)

Tablo 1’de yer alan bilgilere göre araştırmada yer alan katılımcılardan okul öncesi öğretmenlerinin % 88,5’inin kadın olduğu, % 65,4’ünün resmi okulda çalıştığı ve yalnızca % 11,5’inin medya ve teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim aldığı belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin ise % 59,1’inin kadın olduğu, % 68,2’sinin resmi okulda çalıştığı ve % 50’sinin medya ve teknoloji kullanımı ile ilgili eğitim aldığı görülmektedir.

Veri toplama araçları ve veri toplama süreci

Araştırmada alan uzmanı görüşleri ve literatüre dayalı olarak yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme soruları öğretmenlerin teknoloji ve medyaya eğitim uygulamalarında ne şekilde ve ne amaçla yer verdiklerine ilişkin bilgi alacak şekilde geliştirilmiştir.

Verilerin analizi

Araştırma kapsamında yapılan görüşmeler ses kayıtları ve notlar alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu kayıtlar daha sonra yazılı forma dökülmüştür. Görüşmeler ile toplanan veriler nitel araştırma yöntemlerinde açık kodlama sistemi yardımıyla içerik analizi yapılarak incelenmiştir. İçerik analizi sistematik bir şekilde, toplanan verilerin kodlama yardımıyla anlamlı kategoriler (temalar) haline getirilmesidir (Cavanagh, 1997). Açık kodlama işlemi üç araştırmacı tarafından birlikte yapılarak oluşturulan kodların güvenilirliği sağlanmıştır. Buna ek olarak, diğer bağımız iki araştırmacı son oluşturulan anlamlı kategorileri içerik ve kavramsal olarak incelemiştir.

Bulgular

Araştırmada elde edilen verilerin analizi neticesinde dört ana tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar ve açıklamaları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Temalar ve açıklamaları

Tema 1: Teknolojinin eğitimdeki yeri	Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin teknolojinin eğitimdeki güçlü yönlerini ve teknolojiden yararlanıp yararlanmadığını belirtir.
Tema 2: Teknolojinin eğitim ortamında kullanımı	Okul öncesi ve sınıf öğretmenleri teknolojiyi derslerde hangi etkinliklerde kullandıklarını, nasıl kullandıklarını ve çocukların ilgilerinde ne tür değişiklikler gördüklerini belirtir.
Tema 3: Medya ve medyanın eğitimde kullanılması	Katılımcıların medyayı nasıl tanımladıklarını ve eğitimde medyayı kullandıkları yerleri belirtir.
Tema 4: Sosyal medya ve eğitimde kullanımı	Katılımcıların sosyal medyayı genel olarak kullandıklarını ifade eder. Sosyal medyayı eğitimde nasıl ve neden kullandıklarını ifade eder. Sosyal medyanın eksi ve artı yönlerini belirtir.

Tablo 2'ye göre araştırmada yer alan katılımcıların kümelenmiş farklı bakış açılarını temsil eden dört ana tema belirlenmiştir. Bu temalar 1-Teknolojinin eğitimdeki yeri 2-Teknolojinin eğitim ortamında kullanımı 3-Medya ve medyanın eğitimde kullanımı 4-Sosyal medya ve eğitimde kullanımıdır.

Tema 1.: Teknolojinin eğitimdeki yeri

Bu tema, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitimde, teknolojinin güçlü yönlerine ilişkin fikirlerini ve teknolojiyi eğitim-öğretim uygulamalarına nasıl dahil ettiklerini yansıtmaktadır. Mevcut çalışmada yer alan okul öncesi öğretmenlerinin teknolojinin eğitimdeki en güçlü yanını, bilgiye hızlı erişim sağlaması olduğunu öne süren açıklamalarda bulunsalar da katılımcıların %42'si (n=11) teknolojinin eğitimdeki en güçlü yanının zamandan tasarruf sağlaması ve görsel-işitsel algıya hitap etmesi olduğuna dair bildirimlerde bulunmuştur. Buna ilişkin verilen cevaplardan iki katılımcının görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Çocuklara çok şey öğretmek ve gelişimlerine minimum zamanda en fazla desteği sağlamak durumundayız. Teknoloji bu konuda zaman tasarrufu sağlıyor.”

“İşitsel ve görsel algıya aynı anda hitap ederek eğitimde çok yönlülüğü sağlamaktır.”

Mevcut çalışmada yer alan sınıf öğretmenleri teknolojinin eğitimdeki en güçlü yanını bilgiye kolay ulaşım sağlaması ve zamandan tasarruf sağlaması olarak nitelendiren öğretmenler olsa da, elde edilen verilere göre sınıf öğretmenlerinin %50'si (n=11) teknolojinin eğitimdeki en güçlü yönüne ilişkin olarak bilgiye hızlı erişim sağlamasına yönelik geri bildirimler alınmıştır. Teknolojinin en güçlü yönüne ilişkin bilgiye hızlı erişim sağlaması olduğunu belirten bir katılımcı örneği aşağıda sunulmuştur:

“Bilgiye en kısa sürede ulaşmayı sağlar.”

Ayrıca, mevcut çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin, teknolojinin eğitimdeki en güçlü yönünün bilgiye hızlı erişim sağlaması olduğunu (toplam öğretmenlerin %45'i; n=22) öne sürmüştür. Fakat okul öncesi öğretmenlerinin teknolojinin eğitimdeki en güçlü yönüne ilişkin olarak sınıf öğretmenlerine kıyasla bilgiye hızlı erişim sağlaması olduğunu belirtmişlerdir (n=13). Bu durum iki katılımcı grubun farklılık gösterdiği bir noktadır. Yine aynı temada, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin teknolojinin eğitimdeki en güçlü yönüne ilişkin hem okul öncesi hem sınıf öğretmenleri teknolojinin görsel-işitsel algıya hitap etmesi ve bilgiye kolay ulaşılabilir olmasını eşit derecelerde önem verdikleri tespit edilmiştir. Bu durum iki katılımcı grubun benzerlik gösterdiği bir noktadır.

Mevcut çalışmada yer alan okul öncesi öğretmenleri katılımcıları eğitim-öğretim uygulamalarında teknolojiye genel itibarıyla yararlandıklarını ortaya koymuşlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin tamamına yakının (%92) eğitim-öğretim uygulamalarında teknolojiye yararlandığı gözlemlenmiştir. Eğitim-öğretim uygulamalarında teknolojiye çocuklara video izlettirme için yararlanan öğretmenlerde mevcuttur. Okul öncesi öğretmenlerinin teknolojiye en aktif olarak kullandığı etkinlikler dinleme etkinlikleridir. Bu etkinliklerin içerisinde genellikle sesli kitap ve çocuk şarkıları dinleme gibi etkinlikler mevcuttur. Eğitimde teknolojiye, dinleme etkinliği olarak kullanılan iki katılımcı örneği aşağıda sunulmuştur.

“Zaman zaman sınıfa cd çalar getirerek çocuk şarkıları dinletiyorum.”

“Sesli kitaptan sıkça yararlanıyorum.”

Sınıf öğretmenlerinin tamamı eğitim uygulamalarında teknolojiye yararlandığına ilişkin çıkarımlarda bulunmuştur. Sınıf öğretmenleri teknolojiye eğitimlerinde en aktif olarak akıllı tahta ile kullanıyorlar. Eğitim uygulamalarında teknolojiye ve akıllı tahtayı kullanan bir katılımcı örneği aşağıda sunulmuştur:

“Akıllı tahtadan yararlanarak işliyorum dersleri hem konuları somutlaştırmış oluyorum hem de akıllarında daha kalıcı oluyor.”

Bu çalışmada hem okul öncesi (n=11) hem sınıf öğretmenlerinin (n=11) eğitimde teknolojiye yararlanmaları iki katılımcı grubunun benzerlik gösterdiği bir noktadır. Yine aynı temada sınıf öğretmenleri genellikle sınıf içi uygulamalarında teknolojiye kullanırken akıllı tahtayı tercih ederken, okul öncesi öğretmenleri sınıf içi uygulamalarında teknolojiye dinleme etkinlikleri, video izlettirme ve eğitici oyunlar oynatmak için kullanmaktadır. Bu durum iki katılımcı grubun farklılık gösterdiği bir noktadır.

Tema 2: Teknolojinin eğitim ortamında kullanımı

Bu tema, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin teknolojinin eğitim ortamında nasıl kullanıldığı ve çocuklar üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Mevcut çalışmada yer alan okul öncesi öğretmenlerinin teknolojiye ihtiyaç duyulan etkinliklerde öğretimi kolaylaştırması amacıyla kullanmaya çalıştıklarını vurgulamışlardır. Fakat geneline baktığımızda, teknolojinin daha çok müzik etkinliklerinde kullandıklarını söyleyebiliriz. Öğretmenler genel olarak teknoloji kullanmalarının sebebi olarak çocukların dikkatlerini anlatılan konu üzerine çekme olduğunu öne sürmüşlerdir. Teknoloji kullanımıyla çocukların görsel ve işitsel duyularının desteklenmesinin önemini bir katılımcı şöyle ifade etmiştir:

“Bir ders ne kadar çok duyu organına hitap ederse o kadar çabuk anlaşılır yani öğrenim daha hızlı olur.”

Mevcut çalışmada yer alan sınıf öğretmenlerinin teknolojiye okuma-yazma etkinliklerinde, sunumlarında, müzik derslerinde, dinleme metinlerinde ve deneylerde kullandıkları görülmüştür. Katılımcılar, teknoloji kullanımıyla çocukların dikkatlerini daha kolay topladıklarını belirtmiştir. Teknoloji kullanmalarının sebebini bir katılımcımız şöyle ifade etmiştir:

“Görünenden görünmeyene, yakından uzağa değişen ve gelişen sosyal ve güncel hayatın kuşattığı öğrencilerimize ancak teknoloji ile ulaşım başarılı olabiliyoruz. Bu nedenle teknoloji kullanıyorum.”

Mevcut çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenleri teknolojiye bütün derslerde kullanmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Çocukların ilgilerindeki artış, derse daha fazla katılım göstermeleri, öğrencinin dikkatini toplamak, görselliğe ve işitselliğe aynı anda hitap edebilmek ve daha iyi anlamalarını sağlamak her iki katılımcı grubun da ifade ettiği durumlar için benzerlik göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin teknoloji kullanımıyla zamandan tasarruf ettiklerini belirtmeleri ve teknolojinin eğitim-öğretim programlarında işlerini kolaylaştırdığını belirtmeleri sınıf öğretmenleriyle ayrıştıktıkları noktadır.

Tüm okul öncesi öğretmenlerinin eğitim-öğretim uygulamalarında teknolojinin çocukların ilgisini arttırdığını ve uygulamalardaki teknoloji sayesinde çocukların dikkat sürelerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Eğitimde teknolojiyi neden kullandıklarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin verilerden genel olarak; çocukları daha etkin kılabilmek, kısa sürede daha fazla bilgi edinmelerini sağlamak ve öğrenmeyi kalıcı hale getirmek ön plana çıkmıştır. Teknolojiyle sağlanan bu uyarıların eğitime olan katkısını, okul öncesi öğretmeni katılımcıları genel olarak aktif katılım ve çocukların dikkat süreleriyle açıklamışlardır. Bununla birlikte öğretmenler teknolojiyi; dersi eğlenceli hale getirmek için bir araç olarak görmektedirler ve çocukların anlatılan konunun etkili bir şekilde anlayabilmeleri için kullanmaktadırlar. Buna istinaden bir katılımcı şöyle demiştir:

"Gerek eğlenerek öğrenmek gerek de öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağlamada teknolojiyi bir pekiştirici olarak kullanmaktayım."

Sınıf öğretmenleri ise fırsat ve imkan eşitliği sağlayabilmek, kitap ve öğretmen dışında çocuklara yeni bir görsel açı ve ses algısı yaratabilmek adına teknolojiyi kullandıklarını belirtmişlerdir. Eğitimde teknolojiyi neden kullandıklarına ilişkin toplanan verilerde sınıf öğretmenleri genel olarak; eğitimde anlamayı kolaylaştırmak, görselliğin daha etkili olduğunu belirtmişlerdir. Teknoloji çağında olduğumuz ve zamane çocuklarının çok çabuk sıkıldığını belirten bir katılımcı şöyle demiştir:

"Hedef davranışlara en doğru, ayrıntılı ve en kısa zamanda ulaşabilmek için teknoloji."

Tema 3.: Medya ve medyanın eğitimde kullanımı

Bu tema, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin medyaya ilişkin algılarını ve medyayı eğitim-öğretim uygulamalarına nasıl dahil ettiklerini yansıtır. Bu temada genel medya olgusu üzerinde durulmuştur. Bir sonraki tema ise sosyal medya olgusunu işlemektedir. Mevcut çalışmada medyayı, eğlence için bir araç olarak tanımlayan az sayıda okul öncesi öğretmeni olduğu görülmüştür (n=3). Ana okul öncesi öğretmenlerinin medya tanımlamasında genel olarak medyanın bilgi veya iletişim aracı olduğu yönünde dönütler alınmıştır. Bilgi ve iletişim aracı olduğunu belirten bir katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

"İnsanların etkileşim içinde bulunduğu, teknolojiyi de katarak haberleşme, öğrenme vs. gerçekleştirdiği bir platformdur."

Mevcut çalışmada yer alan sınıf öğretmenleri medyaya ilişkin olarak medyanın bir bilgi mecrası, görsel-işitsel basın, teknoloji ve teknolojik araçların tümü olarak tanımlamalar elde edilmiş olsa da, medyaya ilişkin yapılan tanımlar genel olarak medyanın bir iletişim aracı olduğu yönündedir. Medyanın bir iletişim aracı olduğunu tanımlayan iki katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

*"İnsanların iletişim halinde olduğu bir alandır."
"İletişim kurmamızı sağlayan büyük bir araçtır"*

Bu çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin medyayı bir iletişim aracı olarak tanımlaması iki öğretmen grubunun benzerlik gösterdiği bir noktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin medyayı tanımlarken, medyanın bilgi sağlama yönünü de tanımlamalarına dahil etmeleri, sınıf öğretmenlerinin medyaya ilişkin tanımlamalarından ayrılan bir nokta olarak kabul edilebilir.

Katılımcıların medyaya yönelik tanımlarının yanında, tüm okul öncesi öğretmenleri eğitim-öğretim uygulamalarında medyaya yer verdiğini belirlenmiştir. Eğitimde medyayı nasıl kullandıklarına ilişkin toplanan verilerin incelenmesi sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin genel olarak; çizgi film-video izleme, gazete-dergilerden pano oluşturma ve kukla etkinlikleri ön plana

çıkardıkları görülmüştür. Medyadan sağlanan bu etkinliklerin eğitime olan katkısını, okul öncesi öğretmenleri genel olarak kolay kavrama ve kıvrılan bilginin daha kalıcı olması şeklinde açıklamıştır. Bunun yanı sıra öğretmenlerden aldığımız yorumlarda, medyanın yeni materyal ve öğrenmeye yönelik alternatif kaynak sağlaması medyanın katkıları üzerine yapılmış genel bir yorum olarak kabul edilebilir. Medyanın eğlenceli oluşunun öğrenmeye teşvik ettiğini ve görselliği-duyusallığı geliştirdiğini katkı olarak gören katılımcılar da bulunmaktadır. Medyanın görsellik-duyusallık ve kolay kavranmayı sağlamasını en büyük katkı olarak gören bir katılımcı örneği aşağıda verilmiştir:

"Fazlasıyla kullanıyorum. Çizgi film, kukla ve dramadan sıkça yararlanıyorum. Çocukların bu alana ilgileri daha yoğun. Böylece dersler daha eğlenceli ve etkinlikler daha kolay kavranıyor. Medya araçları böylece işimi kolaylaştırıyor. Görsel ve duyusalılığı geliştirmesi en katkı sağlayan yönüdür."

Bu mevcut çalışmadaki 22 sınıf öğretmeni katılımcıdan 1'i hariç hepsi eğitim-öğretim uygulamalarında medyadan yararlandıklarını belirtmiştir. Yapılan çalışmada, sınıf öğretmenleri medyayı genelde çizgi film ve kukla etkinliklerinde aktif olarak kullanmakta olup, bunlardan farklı olarak çeşitli uygulamalarla eğitime destek sağlayan sınıf öğretmeni de bulunmaktadır. Ek olarak, medyayı gazete yardımıyla öğrencilerle pano hazırlayarak eğitim-öğretim uygulamalarına katan sınıf öğretmeni de tespit edilmiştir. Medyayı bahsedildiği şekilde eğitim-öğretim uygulamalarında kullanan 21 sınıf öğretmeni katılımcıdan toplanılan verilere göre medyanın eğitimdeki en büyük katkısı, eğitimde kolaylık ve öğrenme konusunda kalıcılık sağlaması olarak tanımlanmıştır. Bundan farklı olarak medyanın eğitimdeki katkısını öğretmen-veli-öğrenci iletişimini sağlaması açısından önemli bir araç gören veya medyanın öğrencilere görsel zenginlik katıp bilgiye hızlı ulaşmayı sağlaması yönünü de medyanın eğitime en büyük katkısı olarak yorumlayan sınıf öğretmeni de mevcuttur. Bunlardan farklı olarak, medyanın eğlendirerek öğretme yönünün eğitime en büyük katkı sağladığını belirten sınıf öğretmeni de bulunmaktadır. Bahsedilen genel durum için iki sınıf öğretmenin örnekleri şu şekildedir:

"İmkanlarım dahilinde bazen sınıfa laptop getirip çizgi film izletiyorum. Okuma-yazmayı öğretirken, harfleri öğrenmeleri için küçük kukla gösterileri düzenleyerek-harf tanıtarak kullanıyorum. Medya; anlatması uzun ve zor olan bir kavramı, çizgi film veya görsel bir dergideki materyalle anlatmamıza yarıyor. Bu da işimizi kolaylaştırması açısından büyük bir katkı"

"Medya olmazsa olmazlarımızdandır. Özellikle birinci sınıflarda çizgi film ve animasyonları çok izletiriz. Yerine göre hayvanlardan çocukların komik, ilginç videolarını konulara göre önceden indirip sınıfta gösterir veya kendim klip haline getiririm. Böylece öğrenciler, öğrenecekleri bir konuyu yaparak yaşayarak öğrendikleri gibi, yaptıklarını kendileri de görerek öz eleştiride bulunuyorlar. Ayrıca verilmesi gereken hedef davranışlara tam ulaşıyor. Buna örnek olarak geçen günlerde sınıfta düzenlediğimiz sınıf başkanı seçimini söyleyebilirim. Öğrenciler seçim günü oy pusulası, mühür, oy kabini, oy sandığı, imza atmaya uyguladılar ve uyguladıkları gibi hazırladığım klipten de kendilerini görerek nasıl yaptıklarını izlediler. Ayrıca toplantısında velilerimiz de görerek ayrı bir duygu ve mutluluk oluşturdu. Eğitime en fazla katkı sağlayan yönü, aradığımız materyallere çabuk ulaşmak ve ses, görüntü ve animasyonla vermek istediğimiz davranışı hızlı bir şekilde pekiştirmek."

Bu temada genel olarak, her iki grup öğretmenlerinin de büyük bir çoğunluğunun eğitim-öğretim uygulamalarında medyaya yer vermesi, bu iki öğretmen grubunun benzerlik gösteren yanısıdır. Medyayı sınıf içinde kullanan katılımcıların %27'si (n=6) medya aracı olarak gazete-dergi ile pano hazırlama, çizgi film izleme ve kuklaya başvurmuştur. Katılımcılardan okul öncesi öğretmenleri medyaya internet üzerinden etkinlik bulmak için sık sık başvururken, çalışmadaki sınıf öğretmeni olan katılımcılar medyayı genel itibarıyla bu faaliyet için kullanmamaktadır. Ayrıca

katılımcılardan, medyanın eğitim-öğretim uygulamalarına ilişkin katkı sağlayan yönü hususunda; medyanın yeni materyal bulmak ve etkinliklerde daha çok alternatif sağlamak açısından eğitim-öğretime büyük katkı sağladığı fikri ortaktır. Farklı olarak, okul öncesi öğretmenleri medyanın eğlenerek öğrenmeyi desteklediği konusunda yorum yaparken, sınıf öğretmenleri bu noktaya çok fazla değinmediği gözlemlenmiştir.

Tema 4.: Sosyal medya ve eğitimde kullanımı

Bu tema, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal medyanın eğitimde ne sıklıkla, nasıl ve neden kullandıklarını ve sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının artı ve eksi yönlerinin neler olduğunu yansıtır.

Bu çalışmada sosyal medyayı kullanmadığını belirten az sayıda okul öncesi öğretmeni (19%) mevcuttur. Genel olarak katılımcıların sosyal medyaya sık sık başvurdukları görülmektedir. Sosyal medyaya sık sık başvurduğunu belirten iki katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Alanımla ilgili sosyal medyada gördüğüm etkinlikleri sık sık kullanıyorum.”

“Çok fazla. Her gün yaptığımız etkinlikleri yayınlıyoruz mesela. Böylelikle ailelerin de yapılan etkinliklerden haberi oluyor.”

Mevcut çalışmada yer alan sınıf öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı ne sıklıkla kullandıklarına ilişkin ihtiyaç olduğu sürece ve aşırıya kaçmadan kullandıkları tanımlanmıştır. Sosyal medyayı eğitim ve öğretimde aşırıya kaçmadan kullandığını belirten iki katılımcı örneği aşağıda sunulmuştur:

“Dozunda kullanmaya çalışıyorum.”

“Sosyal medyayı, bağımlılıktan uzak olacak şekilde kullanıyorum.”

Ayrıca bu çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal medyayı eğitim ve öğretimde kullanma sıklıkları açısından aynı fikirlere sahip olmadığı belirtilmiştir. Buradan yola çıkarak, iki katılımcı grubun tam olarak benzerlik göstermediği görülmektedir.

Mevcut çalışmada yer alan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim ve öğretimde sosyal medyayı, genel olarak eğitici ve düşündürücü etkinlik bulma ve bunları sınıf içi uygulamalarda kullandıkları yönünde fikirler beyan etmişlerdir (%62). Etkinlik bulma ve bunları uygulamada kullandıklarını belirten iki katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Instagram’da bazı oyun ve etkinlik sayfaları oluyor bunlardan faydalanabilmek adına.”

“Çok güzel hem eğitici hem öğretici olan sayfalar var oradaki oyunları ve çalışmalarını kendi sınıfımda uygulamaya çalışıyorum.”

Mevcut çalışmada yer alan sınıf öğretmenleri eğitim ve öğretimde sosyal medyayı genel olarak velilerle haberleşme aracı olarak kullandığını belirtmiştir. Bununla birlikte katılımcıların sosyal medyayı sınıf içinde uygulanabilecek etkinlikler bulmada kullandıkları tespit edilmiştir. Sosyal medyayı velilerle haberleşme aracı olarak kullandığını belirten bir katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Sosyal medyada daha çok velilere geri bildirimle ödevler gönderirken sms ya da whatsapp’tan günlük düzenli bir şekilde kullanıyorum.”

Bu çalışmada okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyayı, etkinlik bulma ve uygulama olarak kullandıklarını tanımlaması iki katılımcı grubun benzerlik gösterdiği bir noktadır.

Ancak katılımcılardan sosyal medyayı neden kullandıkları hakkında genel olarak güncel bilgilerden haberdar olmak için kullandıkları yönünde dönütler alınmıştır. Güncel bilgilerden haberdar olmak için kullandığını belirten iki katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Araştırma ve uyguladığımız etkinliklerde ve gündemden haberdar olabilmek için.”

“Günümüz teknolojisinde sadece bulunduğumuz coğrafya değil, tüm dünyadaki bilgiye güncel olarak rahatlıkla ulaşabildiğim için kullanıyorum.”

Mevcut çalışmada yer alan sınıf öğretmenleri eğitim ve öğretimde sosyal medyayı genel olarak güncel bilgilerden haberdar olmak için kullandıkları tanımlaması elde edilmiştir. Güncel bilgilerden haberdar olmak için kullandığını belirten bir katılımcı örneği, aşağıda verilmiştir:

“Yeni şeylerden ve gelişmelerden haberdar olmak için.”

Katılımcıların çok az bir kısmı ise velilerle iletişim için kullandıklarını belirtmişlerdir. Sosyal medyayı velilerle iletişim için kullandığını belirten bir katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Kısa zamanda öğrencilere vermek istediğim konuların velilerle birlikte çalışarak hedefe ulaşmak için kullanıyorum.”

“Eğitim öğretimin üçüncü ayağı olan velilerimizin de yapılan bütün çalışmalardan haberleri oluyor. Aynı zamanda velilerimiz de yavrularıyla ilgilenmek zorunda kalıyorlar. Sosyal medya sayesinde çalışmalarımız kolay ve düzenli oluyor.”

Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal medyayı güncel bilgilere ulaşmak için kullandıklarını tanımlaması iki katılımcı grubun benzerlik gösterdiği bir noktadır.

Bu çalışmada yer alan okul öncesi öğretmenlerinden sosyal medyayı eğitim ve öğretimde kullanmanın sağlık sorunlarına sebep olacağı noktasında bir eksi olarak gören öğretmen mevcuttur. Katılımcılardan çok az bir kısmı ise sosyal medyanın eksi yönü olarak kötü içerik bulunmasını belirtmiştir. Sosyal medyanın eğitimde kullanımının eksi yönü olarak kötü içerik bulunmasına örnek aşağıda sunulmuştur:

“Artı yönü bilgiye kolay ulaşım sağlaması eksi yönü ise çok fazla kötü içerik bulunması ve çocukların bunları bulup bu tür sitelerden etkilenmesidir.”

Yapılan bu çalışmada yer alan okul öncesi öğretmenleri tarafından sosyal medyayı eğitim ve öğretimde kullanımının artı yönlerinin genellikle bilgiye çabuk ulaşma ve çok yönlü bakış açısı olduğu ortaya atılmıştır. Sosyal medyanın artı yönü olarak bilgiye çabuk ulaşma olduğunu belirten bir katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Sosyal medyanın eğitim üzerinde olumlu yönüne bir örnek olarak bilgiye çabuk ulaşmak olduğu olumsuz bir örnek olarak da araştırma duygusunu köreltmesi söyleyebilirim.”

Sınıf öğretmeni sosyal medyayı eğitim ve öğretimde kullanımını, artı yönlerinin genellikle bilgiye ulaşma ve bilgi çeşitliliği olarak tanımlamıştır. Sosyal medyanın eğitimde kullanımının artı yönü olarak bilgiye ulaşma olarak belirten katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Bilgilere çabuk ulaşabiliyoruz, farklı yöntemlerle karşımıza çıkıyor ve yapılan yeniliklerden haberdar oluyoruz. Eksiklikleri ise çocukların küçük yaşlarda sosyal medya üzerinden büyük bir baskı altında kalması ve bağımlısı olmasıdır.”

Sosyal medyanın eğitimde kullanımının eksi yönü olarak, genellikle yanlış bilgiyi kabullenme olarak tanımlanmıştır. Bu konuda yanlış bilgi edinilmesi sonucunda yanlış eğitim verilebileceği üzerine vurgu yapılmıştır. Sosyal medyanın eğitimde kullanımının eksi yönü olarak yanlış bilgiyi kabullenme olarak belirten bir katılımcı örneği, aşağıda sunulmuştur:

“Çok zaman kaybı bulunan etkinliklerin düzenlenmesi gerekiyor, bilgi yanlışları fazlaca olabiliyor.”

Bu çalışma da her ne kadar iki grup öğretmenin de ortak noktalarda birleştiği görünse de, iki öğretmen grubunun eğitimde sosyal medya kullanmanın artı ve eksi yönlerinde genellikle ortak bir fikirde birleşmedikleri belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin eğitimde teknoloji ve medyayı ne şekilde kullandığını belirleyerek, her iki öğretmen grubunun uygulamalarında medya ve teknolojiyi kullanmaları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları incelemektir. Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin teknoloji ve medya hakkındaki fikirlerinin ne olduğu hakkında bilgi sahibi olmak ve eğitim uygulamalarında teknoloji ve medyayı nasıl ve neden kullandığını belirlemek için hazırlanan görüşme soruları aracılığıyla elde edilen bulgular sonucunda, her iki öğretmen grubunun görüşüne göre eğitim uygulamalarında teknoloji ve medya kullanımının erken çocukluk dönemindeki çocuklar üzerinde olumlu etkileri mevcuttur. Çalışmaya katılım gösteren öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu medya ve teknoloji kullanımının eğitim sürecine büyük katkı sağladığını, medya ve teknoloji kullanılarak yapılan uygulamaların çocukların eğitim sürecine olan ilgisini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Daha önce yapılan çalışmalara benzer bulgulara işaret etmekte ve öğretmenlerin çocuklara daha etkin öğrenme deneyimleri sunmak ve öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlamak için teknoloji ve medyadan faydalandıklarını belirtmektedir (Brooks v.d., 2006; Edwards, Monaghan ve Knight, 2000; Lim ve Tay, 2003). Oğuz, v.d. (2011) okul öncesi öğretmen adayları ile yapmış oldukları çalışmada benzer sonuçları bulmuşlar, bilgisayara ve bilgisayar destekli öğrenime ilişkin tutumlarının olumlu olduğunu belirlemişlerdir. Gömleksiz ve Pullu (2017) tarafından yapılan araştırmada da yazılım kullanılarak geliştirilen karikatürlerin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırdığı belirlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, okul öncesi öğretmenleri sınıf öğretmenlerinden farklı olarak medya ve teknolojinin eğitimde zamandan tasarruf sağladığını ve işlerini kolaylaştırdıklarını belirtmişlerdir. Her iki öğretmen grubu da teknoloji ve medya destekli eğitimin öğrencileri motive ettiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu görüşleri teknoloji ve medyanın eğitimde kullanımının öğretmenin daha hayati bir rol oynadığı öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimi kolaylaştırması ile açıklanabilmektedir (Uibu ve Kikas, 2008). Çocukların sosyal, duygusal, bilişsel gelişimlerini desteklemede öğretmen önemli bir etkidir. Öğretmenler, çocukların öz düzenleme becerilerinin gelişmesi, olumlu davranış geliştirmeleri ve yaşlıları ile olumlu etkileşim kurmalarını desteklemek için uygun ve yardımcı bir öğrenme çevresi oluşturmalarıdır (Acar ve Yıldız, 2016). Gelişimsel açıdan uygun teknoloji temelli öğrenme ortamları ile öğretmenler geniş çeşitlilikte öğrenme deneyimleri sunabilmektedir (Blackwell, Lauricella ve Wartella, 2014; Keengwe, Onchwari ve Wachira, 2008).

Elde edilen bulgulara göre hem okul öncesi hem de sınıf öğretmenlerinin sosyal medyayı etkinlik bulma ve uygulama gibi güncel mesleki bilgilerden haberdar olmak için kullandıkları belirlenmiştir. Bu yardımın hangi içerikle gerçekleştiği konusunda ise okul öncesi öğretmenlerinin daha çok çizgi film, video ve kukla gösterileri ile sınıf öğretmenlerinin ise daha çok çizgi film, animasyon ve akıllı tahta kullanımı ile gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Oysa teknolojinin eğitim ortamında yer almasından çok nasıl ve ne şekilde kullanıldığı daha çok önem taşımaktadır. Çocukların etkin olduğu deneyimler sağlanmadan çocukların öğrenmelerini genişletmeleri çok mümkün olamamaktadır (Smeets, 2005). Haugland (1992) tarafından küçük çocuklarla yapılan araştırma sonuçlarına göre eğitim sürecinde bilgisayar kullanımı destekleyici etkinlikler yapıldığında çocukların dil ve kavram gelişimleri desteklenmekte ve problem çözme becerileri gelişmektedir. Erken çocukluk eğitiminde teknolojinin eğitim sürecine dahil edilmesinde çocukların yaratıcı düşünme becerilerinin, merak duygularının, bilişsel becerilerinin ve sosyal gelişimlerinin

desteklenmesine dikkat edilmesi; onların ileri yıllardaki akademik yaşantılarına güçlü bir temel oluşturmaları açısından büyük önem taşımaktadır (Akman, Alabay ve Veziroğlu-Çelik, 2015; McManis ve Gunnewig, 2012; Rosen ve Jaruszewicz, 2009). Dolayısıyla teknoloji ve medyanın eğitim sürecinde destekleyici bir araç olarak kabul edilmesi ve çizgi film, video ve akıllı tahta olarak başvurmanın yanında farklı eğitimsel ürün, kaynak ve uygulamalara gelişimsel açıdan uygun şekilde ve çocuğun ihtiyaçlarını dikkate alarak yer verilmesi gerekmektedir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu sosyal medyanın eğitim ve öğretimde kendilerine yardımcı olduğu belirtmiştir. Günümüzde sosyal medyanın öneminin güncel bilgilere ulaşmak için kullanıldığı eğitim sürecinde öğretmene destek olduğu bilinmektedir. Eğitim ve öğretimin teknolojiden yararlandığı bu çağda öğretmenlerimizin güncel bilgilerden haberdar olmak ve bilgiden geri kalmamak için sosyal medyaya başvurdukları, öğrencilerin ise medyayı hem öğretmenleri hem de akranları ile iletişim kurma yolu olarak kullandıkları önceki araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir (Kocadere ve Aşkar, 2013; Lim ve Tay, 2003; Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015). Ekici ve Kıyıcı (2012) tarafından öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmada ise sosyal ağ tabanlı eğitim uygulamasını kullanan öğrencilerin diğer öğrencilere göre akademik açıdan daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu, okul öncesi öğretmenlerinin medya ile ilgili hizmet öncesi eğitimlerinde aldıkları eğitimi yetersiz görmeleridir. Ancak, öğretmenlerin kişisel deneyim ve eğilimleri yardımıyla medyayı ve sosyal medyayı aktif olarak kullanılabilecekleri söylenebilir. Buna paralel olarak, yapılan araştırmalar teknoloji kullanımı konusunda daha fazla eğitim gören, aldığı eğitimi yeterli bulan ve teknolojiyi daha uzun süredir kullanan öğretmenlerin bilgisayar destekli şekilde uygulamaya yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri bilinmektedir (Aral, v.d., 2007; Oğuz v.d., 2011). Nitekim öğretmenlerin çocuklara teknolojinin doğru ve etkin kullanımında model olabilmesi, teknolojiyi eğitim amaçlı kullanabilmesi ve çocuğu merkeze alan eğitim etkinlikleri uygulaması için kendilerini teknoloji kullanımında yetkin hissetmeleri gerekmektedir (Anastasiades ve Vitalaki, 2011; Blackwell, 2013).

Sonuç olarak hem okul öncesi hem de sınıf öğretmenlerinin eğitimde teknoloji ve medyanın gelişimsel olarak uygun kullanımı konusunda hizmet öncesi eğitim sürecinde mutlaka nitelikli bir eğitime tabi tutulması ve hizmet içi eğitimlerle teknoloji ve medya kullanım yetkinliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Erken çocukluk eğitimi sürecinde kullanılan medya ve teknoloji unsurları çizgi film, video veya akıllı tahta kullanımından öteye giderek öğretmenlerin ilk öğretime okula hazırbulunuşluk etkinliklerinde ve tüm gelişim alanlarında çocukları destekleyici farklı teknolojik ürün ve içeriklere yer vermesi gerekmektedir. Okullarda teknoloji ve medyanın doğru ve etkin kullanımı konusunda hem çocuklar hem de aileler bilinçlendirilmelidir. Bunun yanında sosyal medya sadece okulların ailelerle yönetsel iletişim aracı olarak değil geniş bir öğretmen ağı ile gelişimsel olarak uygun etkinliklerin ve eğitimdeki güncel gelişmelerin takip edildiği, çocuklarda iletişim ve sosyal gelişimi destekleyen önemli bir eğitim destekçisi olarak kullanılmasına olanak sağlanmalıdır. Bunun yanında eğitimcilerin hali hazırda sosyal medya ile olan etkileşimleri desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

Acar, I. H., ve Yıldız, S. (2016). Professional development of elementary school teachers through online peer collaboration: A case study. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7 (4), 422–439. <http://dx.doi.org/10.17569/tojqi.79480>.

- Akman, B., Alabay, E. ve Veziroğlu-Çelik, M. (2015). Çocukların merak ettiği bilim sorularına okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri cevapların incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (4), 65-81.
- Anastasiades, P. S. and Vitalaki, E. (2011). Promoting Internet safety in Greek primary schools: The teacher's role. *Educational Technology and Society*, 14 (2), pp. 71-80.
- Aral N., Ayhan, B.A., Ünlü, Ö., Erdoğan, N. ve Ünal, N. (2007). Anaokulu ve anasınıfı öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumlarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 1-8.
- Blackwell, C. (2013). Teacher practices with mobile technology integrating tablet computers into the early childhood classroom. *Journal of Education Research*, 7 (4), 231-255.
- Blackwell, C. K., Lauricella, A. R., & Wartella, E. (2014). Factors influencing digital technology use in early childhood education. *Computers and Education*, 77, 82-90. DOI: 10.1016/j.compedu.2014.04.013.
- Brooks, G., Miles, J., Torgerson, C., & Torgerson, D. (2006). Is an intervention using computer software effective in literacy learning? A randomised controlled trial. *Educational Studies*, 32 (1), pp. 133-143.
- Cavanagh, S. (1997). Content analysis: Concepts, methods and applications. *Nurse Researcher*, 4, 5-16.
- Center on the Developing Child (2007). *A Science-Based Framework for Early Childhood Policy*. www.developingchild.harvard.edu adresinden 23. 01.2018 tarihinde alınmıştır.
- Cordes, C. & Miller, E. (2000). Fool's gold: A critical look at computers in childhood. College Park, MD: Alliance for Childhood. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED445803.pdf>. adresinden 23.01.2018 tarihinde alınmıştır.
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches (4th ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Duch H., Fisher E. M., Ensari I., Font, M., Harrington, A., Taromino, C., Yip, J. & Rodriguez, C. (2013). Association of screen time use and language development in Hispanic toddlers: a cross-sectional and longitudinal study. *Clinical Pediatrics (Phila)*, 52 (9):857-865. DOI: 10.1177/0009922813492881.
- Edwards, V., Monaghan, F., & Knight, J. (2000). Books, pictures and conversations: using bilingual multimedia storybooks to develop language awareness. *Language Awareness*, 9 (3), 135-146.
- Ekici, M. ve Kıyıcı, M. (2012). Sosyal Ağların Eğitim Bağlamında Kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2), 156-167.
- Gömleksiz, M. N. ve Pullu, E. K. (2017). Tondoo ile Dijital Hikayeler Oluşturmanın Öğrenci Başarısına ve Tutumlarına Etkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Language, Literature and History of Turkish or Turkic*. 12 (32), 95-110.
- Haugland, S.W. (1992). The effect of computer software on preschool children's developmental gains. *Journal of Computing in Childhood Education*, 3 (1), 15-30.
- Healy, J. M. (2004). Young children don't need computers. *Education Digest*, 69 (5), 57-58.

- Heckman, J. J. (2004). Invest in the Very Young. Encyclopedia on Early Childhood Development. https://www.researchgate.net/publication/255601449_Invest_in_the_Very_Young.adresinde en23.01.2018 tarihinde alınmıştır.
- Keengwe, J., Onchwari, G., & Wachira, P. (2008). Computer technology integration and student learning: Barriers and promise. *Journal of Science Education and Technology*, 7 (6), 560–565.
- Kocadere, S. ve Aşkar, P. (2013). Sosyal medya araçlarının katkıları ve kullanım sıklıkları: Öğretmenlik uygulaması örneği, *İlköğretim Online*, 12 (4), 1120-1132.
- Lim, C. P. & Tay, Y. (2003). Information and communication technologies (ICT) in an elementary school: Students' engagement in higher-order thinking. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 12 (4), pp. 425–451.
- Lin L.Y., Cherng R. J., Chen Y. J., Chen Y. J. & Yang H. M. (2014). Effects of television exposure on developmental skills among young children. *Infant Behavior and Development*, 38:20-26. DOI:10.1016/j.infbeh.2014.12.005.
- McManis, L., & Gunnewig, S. (2012). Finding the education in educational technology with early learners. *Young Children*, 67 (3), 14-24.
- National Research Council and Institute of Medicine (2000) *From Neurons to Neighborhoods: The Science of Early Childhood Development*. Committee on Integrating the Science of Early Childhood Development. Jack P. Shonkoff and Deborah A. Phillips, eds. Board on Children, Youth, and Families, Commission on Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, D.C.: National Academy Press.
- Oğuz, E., Ellez, M. A., Akamca, G. Ö., Kesercioğlu, T. İ., Girgin, G. (2011). Okulöncesi öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitim yapmaya ve bilgisayara yönelik tutumları. *İlköğretim Online*, 10 (3), 934-950, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Plowman, L., Stevenson, O., McPake, J., Stephen, C., & Adey, C. (2011). Parents, pre-schoolers and learning with technology at home: Some implications for policy. *Journal of Computer Assisted Learning*, 27 (4), 361-371. DOI:10.1111/j.1365-2729.2011.00432.x.
- Rosen, D. B., & Jaruszewicz, C. (2009). Developmentally appropriate technology use and early childhood teacher education. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 30 (2), 162-171. DOI: 10.1080/10901020902886511.
- Sarsar, F. , Başbay, M. ve Başbay , A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, DOI:10.17860/efd.98783.
- Schmidt M.E., Rich M., Rifas-Shiman S.L., Oken E., Taveras E.M. (2009). Television viewing in infancy and child cognition at 3 years of age in a US cohort. *Pediatrics*, 123 (3):e370-5. DOI: 10.1542/peds.2008-3221.
- Smeets, E. (2005). Does ICT contribute to powerful learning environments in primary education? *Computers & Education*, 44 (3), 343-355.
- Tomopoulos S., Dreyer B.P., Berkule S., Fierman A.H., Brockmeyer C., Mendelsohn A.L. (2010). Infant media exposure and toddler development. *Archives of Pediatrics Adolescent Medicine*, 164 (12):1105-1111.
- Uibu, K. & Kikas, E. (2008). The roles of a primary school teacher in the information society. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 52 (5), 459-80.